

23. Bölüm

ADÖLESANLARDA İHMAL-İSTİSMAR

Şeyma SOYANIT¹

H. Demet CABAR²

| 1. GİRİŞ

Yaşamın önemli dönüm noktalarından biri olan adölesan dönemde hızlı biyopsikososyal değişimler meydana gelmektedir. Adölesan dönem kendine özgü sorunları ve özellikleri olan, çocukluktan yetişkinliğe ilk adım evresinin gerçekleştiği bir geçiş dönemidir. Bu dönemde vücut yapılarında ve işlevlerinde değişiklikler meydana gelmektedir. Düşünce, kişilik ve sosyal davranışlarda değişimler görülmektedir. Bireyin; kimlik oluşum sürecini ve aileden bağımsızlaşma sürecini tamamlayabilmesi, meslek sahibi olmak için girişimde bulunabilmesi, cinsiyet rollerini kazanabilmesi, bedensel değişimleri fark edebilmesi ve bunlara uyum sağlayabilmesi bu dönemin sağlıklı olarak geçirilebilmesini sağlamaktadır. Çocukluk dönemi fizyolojik ve psikolojik gelişim yönünden çok önemlidir. Bu dönemde yaşanan olumlu ve olumsuz olayların etkileri ömür boyu sürmekte ve bu dönemdeki ihmal-istismar olayları adölesanlar üzerinde kalıcı ve yıkıcı izler bırakmaktadır. Adölesanların istismarı önemli bir sorun olup birçok yönü ile çok faktörlüdür. Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ)⁵ 'ne göre 10-19 yaş döneminde olan bireyler adölesan dönemindedir.

¹ Arş. Gör., Sinop Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, ssoyanit@sinop.edu.tr

² Prof. Dr., Sinop Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği, dcabar@sinop.edu.tr

KAYNAKLAR

1. Bostan BC, Duru E. Ergenlerde Algılanan Psikolojik İstismar İle Öznel İyi Oluş İlişkisinde Psikolojik Sağlamlık ve Sosyal Bağlılığın Rolü. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi 2019;47, 205-224.
2. Çoban MAİ, Bulut I. Cinsel İstismara Uğramış Ergen Kızlarla Gruplarla Sosyal Hizmet Uygulaması. Başkent Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi 2016; 1(1),80-94.
3. Aktay M. İstismar ve İhmalin Çocuk Üzerindeki Etkileri ve Tedavisi. Gelişim ve Psikoloji Dergisi 2020;1(2), 169-184.
4. Martins-Júnior PA, Ribeiro DC, Peruch, GSDO, Paiva SM, Marques LS, Ramos-Jorge, ML. Physical Abuse Of Children and Adolescents: Do Health Professionals Perceive And Denounce? Ciencia & Saude Coletiva 2019;24, 2609-2616.
5. Parlaz EA, Tekgül N, Karademirci E, Öngel K. Ergenlik Dönemi: Fiziksel Büyüme, Psikolojik ve Sosyal Gelişim Süreci. Turkish Family Physician 2012;3(2), 10-16.
6. Hacıaloğlu N. [Adölesan(Ergen) Sağlığı]. Erci B, editör. Halk Sağlığı Hemşireliği. Genişletilmiş 2. Baskı. Ankara: Anadolu Nobel Tıp Kitapevleri; 2016. p.122-136.
7. World Health Organization. Child Maltreatment. <http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs150/en/>. Erişim Tarihi:18.03.2021
8. Uluslararası Katılımlı Çocuk İhmal ve İstismarı Çalıştayı, Antalya, 2018 Erişim Adresi: <https://www.millipediatri.org.tr/menu/uluslararası-katılımlı-cocuk-ihmal-vestismari-142> Erişim Tarihi: 28.05.2021.
9. Raws P. Thinking About Adolescent Neglect. 2018. https://www.merton.gov.uk/assets/Documents/www2/thinking_about_adolescent_neglect_report.pdf Erişim Tarihi: 20.04.2021.
10. Dağlı FŞ, Taşkiran C, Krespi MR, Gökler B. Çocuk İstismarı ve İhmali Eğitiminde Psikodrama Yönteminin Kullanılması. Klinik Psikiyatri Dergisi 2019;22(2), 175-186.
11. T.C. Sağlık Bakanlığı, Türkiye Halk Sağlığı Kurumu. (2017). Birinci Basamak Sağlık Çalışanları İçin Ergen Sağlığına ve Sorunlarına Yaklaşım Cep Kitabı. Ankara
12. Bakır E, Kapucu S. Çocuk İhmali ve İstismarının Türkiye’de Yapılan Araştırmalara Yansıması: Bir Literatür İncelemesi. Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi 2017;4(2), 13-24.
13. Lamont A. “Effects of Child Abuse And Neglect For Children and Adolescents”, Child Family Community. Australian Government, Australian Institute of Family Studies. 2010, <https://aifs.gov.au/cfca/publications/effects-child-abuse-and-neglect-children-and-adolescents> Erişim Tarihi: 21.05.2021
14. Erkut Z, Gözen D. Hemşirelerin Gözünden Fiziksel İstismar: İpucu Bulguları Nasıl Tanırız?. Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma 2019;16(1), 54-59.
15. Polat O. Tüm Boyutlarıyla Çocuk İstismarı- I Tanımlar. 3. Baskı. Ankara: Seçkin Akademik ve Mesleki Yayınlar(Seçkin Yayıncılık); 2019 p. 1-448.
16. Geçkil E. Çocuklarda Fiziksel İstismar ve Hemşirelik Yaklaşımı. Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi 2017;6(1), 129-139.
17. Core-Info: Neglect or Emotional Abuse in Teenagers aged 13-18. Cardiff Child Protection Systematic Reviews. 2015. <https://www.norfolkscb.org/wp-content/uploads/2015/05/core-info-neglect-emotional-abuse-teenagers-13-18.pdf> Erişim Tarihi: 20.04.2021
18. Kolburan G. [Giriş]. Kolburan G, editör. Adli Psikoloji Bakış Açısı İle Duygusal İstismar. 1. Baskı. Ankara: Seçkin Yayıncılık; 2020. Bölüm 1. p. 11-15.
19. Cohen JR, Thakur H. Developmental Consequences of Emotional Abuse And Neglect In Vulnerable Adolescents: A Multi-İnformant, Multi-Wave Study. Child Abuse & Neglect 2021; 111, 104811.
20. Küçük MÖ, Bilaç Ö. Çocuklarda ve Adölesanlarda Duygusal İstismar ve İhmal. Türkiye Klinikleri J Child Psychiatry-Special Topics 2017;3(3), 181-187.

21. Şimşek S, Cenkseven-Önder F. Ergenlerde Davranış Problemlerinin, Anne Babadan ve Öğretmenlerden Algılanan Duygusal İstismar Açısından İncelenmesi. İlköğretim Online 2011;10(3). 1123-1137.
22. Francis L, Pearson D. The Recognition Of Emotional Abuse: Adolescents' Responses To Warning Signs in Romantic Relationships. Journal of Interpersonal Violence 2019;1-25. <https://doi.org/10.1177/0886260519850537>
23. Kolburan G, Ergül D. [Çocukluk Çağı Duygusal İstismarı]. Kolburan G, editör. Adli Psikoloji Bakış Açısı İle Duygusal İstismar. 1. Baskı. Ankara: Seçkin Yayıncılık; 2020. Bölüm 6. p. 85-107.
24. Akbulut Ş, Beji NK. Adölesan Dönemi ve Cinsellik. Social Mentality and Researcher Thinkers Journal. 2018;4(14). 1178-1185.
25. Bulut S. Çocuk Cinsel İstismarı Hakkında Bir Derleme. Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi 2016;3(28), 139-156.
26. Güzel A. Çocuk İstismarı ve İhmali. Derman Tıbbi Yayıncılık 2015;438-451. DOI:10.4328/DERMAN.4080
27. Alpaslan AH. Çocukluk Döneminde Cinsel İstismar. Kocatepe Tıp Dergisi 2014;15(2), 194-201.
28. İbiloğlu AO, Atlı A, Oto R, Özkan M. Çocukluk Çağı Cinsel İstismar ve Enstest Olgularına Çok Yönlü Bakış. Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar 2018;10(1), 84-98.
29. Jahan, K. Sexual Abuse Problems Among Adolescents and Major Remedial Actions. International Journal of Biomolecules and Biomedicine 2011;1(10), 1-19.
30. Gilani Tm, Simbar M, Kariman N, Gilani Tm, Bazzazian, S, Ghiasvand, M, Hajiesmaello M, Kazemi. Methods For Prevention Of Sexual Abuse Among Adolescents: A Systematic Review. Iranian Journal Of Public Health. Iran J Public Health 2020;49(6), 1060-1068.
31. Martinez MR, Numa LT, Bernal DR, de Galvis YT, Sierra G. Sexual Abuse and Neglect Situations As Risk Factors For Adolescent Pregnancy. Revista Colombiana De Psiquiatria (English ed), 2017;46(2), 74-81.
32. Eliaçık K, Sürgele, NA, Kanık A, Yetim A, Bolat, N, Bakiler, AR. Adölesan Cinsel İstismarı ile İlgili Hekimlerin Bilgi, Tutum ve Davranışları. Çocuk ve Medeniyet 2016;1(2), 111-123.
33. Eliaçık K, Çiftdoğan DY. Management of Sexually Transmitted Diseases in Adolescents After Sexual Abuse 2015; 9(2),76.
34. Selvi Y, Özdemir, PG, Atlı A, Kıran, SG. Aile İçi Cinsel İstismar Sonrası Zedelenmiş Cinsellik: Kompulsif Cinsel Davranışları Olan Bir Olgu Sunumu. Düşünen Adam: Psikiyatri ve Nörolojik Bilimler Dergisi 2011;24(1),85-88.
35. İnsan Hakları Derneği, Çocuk İhmali ve İstismarını Önleme Öğretmenler ve Aileler İçin Eğitim Kılavuzu, Ankara: 2008. Erişim Adresi: https://ihd.org.tr/images/pdf/cocuk_ihmalini_ve_istismarini_onleme_ogretmenler_ve_aileler_icin_egitim_klavuzu.pdf, Erişim Tarihi: 04.04.2021
36. Lines L, Grant, J, Hutton, A. How do nurses keep children safe from abuse and neglect, and does it make a difference? A scoping review. Journal of pediatric nursing 2018; 43, e75-e84. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.pedn.2018.07.010>.
37. Yıldız E, Tanrıverdi D. Child Neglect and Abuse: A Global Glimpse Within The Framework of Evidence Perspective. International Nursing Review 2018;65(3),370-380.
38. Çatık AE, Çam O. Hemşire ve Ebelerin Çocuk İstismarı ve İhmalinin Belirti ve Risklerini Tanıma Düzeylerinin Saptanması. Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi 2006;22(2), 103-119.